

کافه خاطره صبا؛ گفت‌وگو با مینا جعفرزاده بازیگر پیشکسوت سینما و تلویزیون

شهلا ریاحی حضور موثری

ویژگی فیزیکی و منش و چهره ظاهری برخی از بازیگران گویای خلق شده تان نقش مادران و پدران را بازی کنند. یکی از این بازیگران مینا جعفرزاده بازیگر توانمند و با سابقه سینما و تلویزیون است که از میانسالی به رفتن در قالب نقش‌های مادران شهرستانی با لهجه‌های مختلف و یا مادران تهرانی طبقه مرفه و پایین و سنتی شروع کرد و همه آن نقش‌ها را به شایستگی ایفا کرد. جعفرزاده در فیلم‌ها و مجموعه‌های پر مخاطب و جذاب و موفق مثل آوای فاخته، برج مینو، کیفر، اخراجی‌ها ۲، خاله جان، دختری با کفش‌های کتانی، برج مینو، شوق پرواز به خوبی توانست شمایل درستی از مادر صبور و باوقار و متین ایرانی را در پرده به مخاطبش ارائه کند. در کافه خاطره صبا مروری به دوران پنج دهه بازیگری جعفرزاده و همکاری با همسرش زنده یاد بهمن زرین پور داریم.

خیلی از هم نسلان شما در دوران جوانی با حضور در اردوهای فرهنگی و هنری رامسر وارد این عرصه شدند. آیا برای شما هم چنین ویژگی‌ای مصداق دارد؟

اردوهای جذاب و خوبی بودند. من از کلاس هفتم تا سالی که دیپلم گرفتم در این اردوها حاضر می‌شدم. در آن دوران هم جذب رادیو و برنامه کودک شدم.

در آن دورانی که به اردوهای رامسر می‌رفتید آیا جوانی بود که بعداً تبدیل به هنرمند معروف و صاحب نامی بشود؟

بله، داریوش اقبالی که بعداً تبدیل به خواننده و بازیگر معروفی شد که در قسمت اردوی پسران حضور داشت و بچه‌ها می‌گفتند صدای خوبی دارد. در آن دوران اردوی رامسر جهانی بود و تعداد زیادی دانش آموز از سراسر دنیا در این اردوها حضور پیدا می‌کردند.

در این اردوها برنامه‌های متنوعی آموزش داده می‌شد؟

بله، به خصوص برنامه‌های گروهی که بسیار موثر بود و فضای سالمی در اردو وجود داشت. در این اردوها با شاهرخ نادری و فریدون توفیقی آشنا شدم.

این آشنایی منجر به حضور شما در رادیو شد؟

بله، از این دوستان خواستم با توجه به بالا رفتن سنم از من در برنامه‌های بزرگسالان استفاده شود و قرار شد بعد از دادن امتحان این کار انجام شود.

کار در رادیو چقدر در تکوین شخصی کار شما موثر بود؟

خیلی مهم بود و من تبدیل به یک هنرپیشه پر کار رادیو شدم و نزدیک به ۴۰ سال در رادیو حضور داشتم. در دوره اول حضورم در رادیو به واسطه صدایم بیشتر بچه گو بودم.

یکی از بچه‌گوهای شاخص رادیو و دوبله ناهید امیریان بود؟

ناهد امیریان بیشتر در دوبله فعالیت می‌کرد و چند سالی از من کوچکتر بود.

به چه دلیل در دوبله فیلم‌های سینما فعالیت نداشتید؟

علاقه زیادی به دوبله نداشتیم. بعد از انقلاب در فیلم «دزد عروسکها» بچه‌گویی کردم. البته نسخه دوبله شده به زبان ترکی بود. قبل ترش هم تاجی احمدی من را به دوبله معرفی کرده بود. منتهی من چون علاقه زیادی نداشتیم مدام از کار غیبت می‌کردم و دیگر نرفتم.

تاجی احمدی هم بعد از حضور در خشان در فیلم «خشت و آئینه» دیگر بازیگری را ادامه نداد.

ایشان عاشق دوبله و کار در رادیو بود و بازی در سینما برایش اولویت اصلی نبود.

اولین برنامه رادیویی که نقش اولش را عهده‌دار بودید کدام برنامه بود؟

برنامه «داستان شب» اولین کاری بود که نقش اولش را گفتم. در این برنامه در نمایش «الیور توئیست» نقش الیور توئیست را گویندگی و بازی کردم.

بتدریج نقش‌های بزرگسالان را با شایستگی ایفا کردید؟

بله، در کارهای درخشانی نظیر «بینویان» نقش کوزت را بازی کردم. در آن دوران با چه بزرگانی کار می‌کردید؟

ژاله علو، مهین دهیم، مهین نصری، فریماه فرجامی، مریم معترف، مریم فرخ‌نیا و خیلی نام‌های دیگر بودند که با آنها کار کردم. قبل از انقلاب هم تجربه بازی در یک فیلم را داشتید...

بله، در فیلم «شیر زن» به کارگردانی زنده یاد شهلا ریاحی بازی کردم که ضبط تلویزیونی شد و از شبکه دو خصوصی ثابت پاسال روی آنتن رفت.

شهلا ریاحی به عنوان یک هنرمند زن پیشرو چه ویژگی متفاوتی داشت؟

برای من و دختران هیچ چیزی کم نگذاشت. مهم‌ترین خصلتش بی توجهی به مادیات و ثروت اندوزی بود و بارها می‌گفت کسی پولش را با خودش نمی‌برد.

آیا مرحوم زرین پور از سبک خاصی در کارگردانی پیروی می‌کرد؟

ایشان با خیلی از بزرگان سینما همکاری داشتند. او با ابراهیم گلستان، سهراب شهید ثالث، علی حاتمی و خیلی نام‌های دیگر امکان کار کردن را به دست آورد. هیچ وقت بدون دکوپاژ سر صحنه نمی‌رفت و موقعی که صبح سر صحنه می‌آمد دکوپاژ همه را در اختیارشان قرار می‌داد تا طبق آن فیلمبرداری انجام شود. در حد فاصل آماده شدن نور و دوربین آرام و بدون دغدغه می‌نشست و جدول حل می‌کرد. البته شب قبلش ممکن بود برای آماده شدن دکوپاژ تا صبح بیدار می‌ماند.

بازیگر قابلی بودند. بازی در خشان و مینی‌مال ایشان در قالب یک آدم وقت شناس و وسواسی در فیلم «زردقناری» عالی بود.

خود بهمن فیلمنامه «زردقناری» را نوشته بود.

آدم درویش مسلکی بود؟

موافقم، میراثی که برای من و دخترم باقی گذاشته از صد تا خانه و ویلا ارزشمندتر است.

بعد از انقلاب به عنوان بازیگر حضور بیشتر و موثرتری داشتید؟

بله، به هر حال محیط سینما و تلویزیون خیلی تفاوت پیدا کرد و برای من به عنوان یک بازیگر خانم شرایط مساعدتری فراهم کرد و با اشتیاق بیشتری کار را ادامه دادم.

یکی از نقش‌های متفاوت شما نقش تان در سریال «عطر گل یاس» است که مخاطب زیادی داشت و نقش شما دیده شد؟

همینطور است. البته سریال قبلی ام «گالش‌های مادر بزرگ» هم نزد مخاطب محبوب بود. اما نقشم را در این سریال که نقش یک زن تحصیل کرده و مغرور بود دوست داشتم.

ببینید من نمی‌توانم درباره این بزرگان قضاوتی داشته باشیم. ایشان جایگاه رفیعی در سینمای ایران دارند و در شرایط سخت دهه سی و چهل که خانواده‌ها نظر خوشی روی سینما نداشتند توانست حضور موثری در فضای مردانه آن دوران سینمای ایران داشته باشد. برای من ایشان خیلی قابل احترامند. هنرمندی که ضمن موفقیت در کارش در حوزه زندگی خانوادگی هم بسیار موفق بود و مثل حالا نبود که بعد از یکی دو سال از دواج طلاق بگیرد. من هم برای بازی در فیلم خانم ریاحی و کلا کار در فضای هنری سختی‌های زیادی متحمل شدم.

آیا پیشنهاد بازی در فیلم فارسی هم داشتید؟

خیلی از کارگردان‌ها سر برنامه صبح جمعه می‌آمدند و پیشنهاداتی می‌دادند و من چون می‌دانستم پدرم مخالف است این پیشنهادات را رد می‌کردم. بعد از انقلاب و در دهه هفتاد با توجه به شرایط مناسب سینمای بعد از انقلاب پیشنهاد نعمت حقیقی برای بازی در فیلم «فیل در تاریکی» را که فرامرز قریبان هم در آن بازی داشت قبول کردم.

آیا از دواج شما با زنده یاد بهمن زرین پور این فرصت را به شما داد تا با فراغ بال بهتری به فعالیت‌های هنری تان ادامه بدهید؟

بله، پدرم در این زمینه خیلی سخت گیر بودند و بعد از دواجم با زنده یاد زرین پور در سال ۵۲ بهتر و متمرکزتر در زمینه‌های مختلف هنری فعالیت کردم.

کار کردن در کارهایی که همسر تان زنده یاد بهمن زرین پور ساختند برای شما چه ویژگی‌هایی داشت؟

من در تمام کارهای ایشان بازی داشتم و کار کردن با زنده یاد بهمن زرین پور به خاطر صبوری و متانت‌شان لذت بخش بود.

آیا بهمن زرین پور مثل بازی‌های شان که نقش آدم‌های آرام و مهربان را بازی می‌کردند در زندگی شخصی هم چنین ویژگی‌هایی داشتند؟

ایشان فوق‌العاده مهربان و آرام و محبوب بودند. این افتخار را داشتم که بیش از چهار دهه در کنار ایشان زندگی کردم و زنده یاد زرین پور